

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Bedijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leenwtje van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aapje. — 79. De verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 86. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Een Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dakt. — 120. De ruwe Kerel. — 121. Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Langeresse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. Re Avontuurlijke Reis. — 173. De strijd met den Wolf. — 174. Een vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stouten. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremloo. — 190. De straf van 't Elzelandhof. — 191. De Cowboy van Fort Bo. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De wandelende Deur. — 194. De Avonturen van C. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Rode Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. Een uit de Gevangenis. — 209. De Spion voor zijn land. — 210. In het verwoest Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dakbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

— PRIJS 60 CENTIEM —

Nr. 233.

Bij de Zakkenrollers

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

BIJ DE ZAKKENROLLERS**I.**

Bert Verdijk kwam van school... maar niet langs den kortsten weg of anders had hij op dien weg erg getreuzeld, want 't was bijna zes uur. En de school was toch te vier uur uit.

Zijn zestienjarige zuster Margriet stond aan de deur van de kleine woning, een eind buiten 't dorp.

— Ha, eindelijk zijt ge daar! bromde ze. Waar hebt ge zoo lang gezeten?

— 't Is toch nog niet laat.

— Bijna zes uur...

— Dat kan niet zijn, beweerde Bert.

— Kijk dan op de klok! Moest ge in school blijven?

— Ja...

— Waarom?

— Onverdiend...

— O, ja, dat zal wel! De meester is onrechtvaardig, hé! Zie, ik vind het flauw de schuld op den meester te steken, als ge zelf wat mispeuterd hebt, sprak Margriet.

— Wat weet gij er van?

— O, ik weet heel goed, dat de meester u niet onrechtvaardig zal straffen. Wat hebt ge gedaan?

— Och, een beetje gebabbeld... maar zaag er niet over....

— En ge moet helpen de aardappelen uitdoen!

— Ja, maar eerst eten...

— Neen, dan wordt het donker...

— Zeg, ik heb honger, hoor! zei Bert Verdijk.

— 't Zal dan straks nog beter smaken. Kom maar rap mee!

— Eerst een boterham

Bert liep in huis en sneed zelf brood. Haastig at hij 't op.

Margriet keerde naar 't stukje land terug dat bij het huisje behoorde. Ze had al eenige rijen aardappelen uitgedaan en ze zette nu dit werk voort. Ze lette tevens op een klein zusje, dat in 't gras kroop. 't Was nog een mooie, zoele Octoberdag.

Margriet had het druk gehad. Ze moest ook het huishouden beredderen, want moeder was met vader mee naar de Klokhofstede, de groote boerderij, waar op groote akkers de aardappelen geroid werden.

De ouders Verdijk moesten dus ook elders wer-

ken, om den kost te verdienen. Ze hadden zelf maar weinig land, waarop ze 't een en ander kweekten voor eigen gebruik.

En dat stukje land werd vooral door Margriet en Bert bewerkt, al deed vader er den zwaarsten arbeid op.

Bert bleef niet lang weg. Nog met een stuk brood in de hand, kwam hij bij zijn zuster.

— Ge hebt nog niet veel aardappelen uitgedaan, zei hij.

— O, ik had zeker geen ander werk! Ik moest goed van zusje wasschen. En de kousen, waarin ge verleden week zulke groote gaten hebt gelooopen, zijn al gestopt. Ik heb gras gesneden voor de konijnen en de eieren naar den koopman gebracht, die morgen naar de markt te Aalst gaat. Toon gij u nu ook eens zoo naarstig, Bert... Raap de aardappelen op!

— Laat mij ze uitdoen!

— Neen!

— Ik ben een vent... Op de Klokhofstede doen de mannen uit en rapen de vrouwen.

— Babel nu niet langer... Ik heb geen goesting om den riek in mijn hand te krijgen, als gij er mee staat te zwaaien.

— O, ik kan beter uitdoen dan gij.

Maar Margriet gaf niet toe.

Haar broer wierp dan de aardappelen in de mand.

— Zeg nu eens eerlijk, waarvoor de meester u in school heeft gehouden, zei Margriet.

— Wel, voor dat babbelen...

— Met wie? Met Jules Walters zeker...

— Die komt immers niet meer naar school.

— En ik dacht dat hij moest.

— Hij is in twee weken niet meer geweest.

— Waarom niet?

— Hoe kan ik dat weten? Ik ben toch nooit meer bij Jules Walters.

— Dat is 't beste ook! Zoo'n deugniet... Gisteren werkte zijn moeder ook op de Klokhofstede. En ze zei aan moeder, dat ze zoo'n verdriet van haar twee oudste jongens had: Gust, die te Brussel is en Jules, die hier rondloopt. Ha, Gust, wou niet meer op het land werken. Hij moest naar de stad. Hij ging er handel drijven...

— Hij verkoopt er boter, eieren, kiekens, konijnen...

— Ja, die hij van hier laat zenden. Maar hij betaalt de menschen niet. 't Is uitgekomen, dat er veel van onze gemeente ook geld van hem moeten ontvangen. Koopen voor niemendal, en verkoo-
pen voor veel geld, ha, zoo kon Gust Walters hier nu en dan wel den groeten heer komen uithan-
gen! Maar nu blijft hij weg, want de burgemeester zou hem voor schuld doen aanhouden. Voor mijn-
heer spelen en zijn moeder in de ellende laten, een arme weduwe

— Babbel zoo veel niet en werk voort, bromde Bert.

— Ge wordt rood... Ge loopt toch niet meer met Jules, hé!

— Maar neen...

— Ge weet dat vader het u streng verbood; hij joeg Jules hier weg...

— Ziet ge me nog ooit bij Jules of komt hij?

Bert was de makker geweest van Jules Walters, een stouten straatjongen. Maar na een dag van deugnietereien, had Bert moeten beloven dien slechten kameraad te mijden. *) Dat was nu ruim twee maanden geleden.

— Zie zoo, zei Margriet, raap maar dapper door... Ik ga zusje te bed leggen...

Er lag een heele voorraad aardappelen in de mulle aarde. Margriet bleef eenigen tijd weg. Bert had zich geweerd. Zijn zuster moest zich spoeden om hem bij 't uitdoen voor te blijven. En zwijgend werd er flink gewerkt.

De schemer zonk neer. En eindelijk zei Margriet:

— De rest is voor morgen avond. 'k Zal helpen alles op te rapen.

Ze waren pas klaar hiermee, toen vader Verdijk om den hoek van 't huis kwam.

Hij scheen er verstoord uit.

(1) Zie 'Nr 231: « Een slechte Kameraad ».

— Margriet, hoe laat is Bert uit school gekomen? vroeg hij.

— Bij den zessen... Hij is moeten blijven van den meester. Maar vader, hij heeft dubbel hard gewerkt.

— Zei hij u, dat hij in school moest blijven?

— Ja, vader...

Bert stond als verslagen tegen de haag.

— Kom eens hier! beval zijn vader. Ha zoo, ge zijt in school moeten blijven. En waarom?...

— Om te babbelen...

— Is dat waar, Bert? Kijk me eens goed in de oogen. 't Is wel niet zeer klaar meer, maar ik zie toch, dat ge rood wordt...

De knaap boog het hoofd en zweeg.

— Spreek! beval Verdijsk. Moest ge in school blijven?

— Neen, vader... Ik heb gespeeld.

— Met wien?

— Met Jules...

— Juist... Ik heb het hooren vertellen, dat ge weer samen op gang waart... Ge hebt aardappel-loof gestookt op het land van boer Derijke. Ge moest vluchten voor den boer... Waar zijt ge dan heen geweest?

— Naar 't dorp...

— Ja... En Jules liet u bij den bakker muntebollen koopen. Maar 't was met slecht geld...

— Dat wist ik toen niet... Jules heeft het me maar gezegd toen we weg waren...

— En hij zei, dat de bakkerin die niet goed ziet, slim bedrogen was.

— Ja, vader...

— Iemand heeft dat afgeluisterd en 't mij over verteld. Hij werkte achter een haag. Ha, ge gaat weer met Jules Walters om. En hoe lang al?

— Ik zie hem niet veel vader, antwoordde Bert bedremmeld.

— Ge hebt nu al zooveel gelogen... Hoe kan ik u gelooven. Ge schendt uw woord. Bah, dat is laf... Luister: eerst gaat ge naar de bakkerin een goeden frank brengen. Zeg dat die andere slecht was. Ze zal het misschien nog niet gemerkt hebben. Maar ik wil u eerlijkheid leeren.

Bert moest de voor hem zware boodschap doen.

Hij kwam aan den winkel; er waren twee vrouwen binnen. En Bert wachtte tot ze heen gingen. Nog aarzelde hij even. Hij had onderwege voortdurend bepeinsd, wat hij zeggen zou... En nog scheen hij 't niet te weten.

Hij stapte dan toch binnen. De bakker kwam zelf voor.

— Wat belieft er u, manneke? vroeg hij.

— Is de bakkerin er niet...

— Maar ik kan u ook gerieven, hoor! De vrouw is 's avonds moe en ik los ze dan af...

— 't Is over die muntebollen... en ik heb hier een anderen frank... stamelde Bert.

— Maar ventje, wat staat ge daar te prevelen?

Ge zijt toch niet benauwd om luid te spreken...
Ik versta iets van muntebollen. Hoeveel moet ge er hebben?

— Neen, geen muntebollen; ik heb er gekocht.

— Ha... en ze nog niet betaald?...

— Ja...

— Ik begrijp er niets van. En ge ziet zoo rood als een haantje... Kwaamt ge de bakkerin voor de zot houden misschien, en weet ge niet rap genoeg een leugen te verzinnen, nu ik hier sta?...

En over de toonbank greep de bakker Bert bij den schouder.

— Neen, neen... ratelde de jongen... Ik kom dien frank verwisselen...

— Een frak verwisselen... Denkt ge, dat ge bij den kleermaker zijt?

— Neen, neen... maar ik had gemist...

— Hoe gemist? Ik geloof dat ge nu deerlijk staat te missen. Er zijn nog jongens die de bakkerin komen plagen. Overlaatst vroeg Jules Walters hoeveel paardebroomden van den vorigen dag er nog over waren. En mijn vrouw, meenend dat het voor een voerman was, zei: « Vijf ». — « Zie, dat dat ge ze verkoopt », riep die deugniet dan en hij liep weg. En wat hadt gij in den zin, kapoen!

— Maar niets... Ik heb muntebollen gekocht...

— Ja, en ze betaald, zegt ge. Ha, nu de bollen op zijn, wilt ge zeker beweren dat ge er te kort hebt gehad.

— Neen, neen...

— Wat is er dan! Zeg eens, ik blijf hier den heelen nacht niet staan luisteren, naar uw onnoozel gebrabbel.

De bakkerin kwam eens zien.

— Vrouw, die jongen zegt dat hij hier muntebollen heeft gekocht.

— Ja.

— En betaald...

— Een frank....

— Hij heeft een boodschap, maar kan ze niet uitbrengen. Zie hem daar staan, als Jantje Snul...

— Wat is er manneke? vroeg de bakkerin. Ge zijt het ventje van Verdijk, hé?

— Ja...

— Wat heeft uw moeder noodig?

— Niets...

— Bert legde den frank op de toonbank.

— Waar is dat voor? vroeg de bakkerin.

— Voor die muntebollen!

— Maar die zijn betaald.

— 't Was geen goede frank, zei Bert.

De bakker trok de lade open en scharrelde even in het geld.

— Ha, nu begin ik te begrijpen, zei hij. Een kartonnen rondetje met zilverpapier omdraaid. Hebt ge dat ding mijn vrouw in de handen gestoken?

— Ja, maar 't was een van Jules Walters...

— Is het geen goeden frank? vroeg de bakkerin.

— 't Is kartonnen geld... En neen, dat deugt nog niet... Wel, manneke, ge hebt spijt... En ge brengt nu goed geld. Dat is braaf...

Bert luisterde maar niet lang naar de lof, waarop hij geen recht had en verliet snel den winkel.

Hij zorgde thans spoedig thuis te zijn, al was hij niet gerust op de ontvangst.

Vader, moeder en Margriet zaten aan tafel.

Bert moest vertellen, hoe het bij den bakker gegaan was. Hij maakte dat verhaal kort.

— Zoo leert ge van Jules Walters bedrog... Straks wordt het stelen, zei Verdijk... En zoo van kwaad tot erger. Ge komt voortaan recht van school naar huis en een kwartier voor schooltijd vertrekt ge van hier. Margriet zal er op letten. En wee als 't misloopt! En nu naar bed! Hier hebt ge een droge boterham meê.

Triestig klom Bert het laddertje op, naar zijn zolderkamertje. Hij at zijn boterham en dan lag hij in bed na te denken.

Nu ja, van dien frank was 't niet zooals 't zijn moest, maar anders sprak men toch te veel kwaad van Jules Walters, meende Bert. Mochten ze nu geen grappen uithalen, eens aan de bel trekken hier of daar; een vuurtje stoken; een emmer water van een schurende vrouw omver gooien. Anderen deden dat ook. De broer van Jules, Gust,

was naar de stad gaan wonen en verdiende daar veel geld, en dat konden de menschen hier niet verdragen... En daarom spraken ze kwaad van Jules en van Gust...

Zoo lag Bert wrokkig te peinzen, in plaats van schuld te bekennen.

II.

Vader Verdijk was voor eenige dagen beetwortels gaan uitdoen in 't Brabantsche. Moeder werkte in de rapen op de Klokhofstede. Zekeren Zaterdagmiddag, toen het geen school was, moest Bert Verdijk naar zijn tante Liesje te Burst eenige eieren brengen. Tante Liesje was oud en nu en dan liet moeder Verdijk haar wat brengen.

Toen Bert van ginder terugkeerde, begon het donker te worden. Hij ontmoette Jules.

— 'k Heb u in geen twee weken gezien, zei deze

— 'k Moest thuis werken

Bert durfde niet te bekennen, dat hij dien slechten kameraad mijden moest

— Gaat ge mee?... Mijn broer komt met de tram mee. We zullen veel krijgen...

— Maar, ik moet naar huis...

— 't Is nog vroeg... O, ge durft niet...

Bert was er altijd bang voor, verdacht te wor-

den iets niet te durven. Hij trad gaarne op al haantje vooruit.

— Wanneer komt Gust aan? vroeg hij.

— Seffens... Toe... we zijn er rap...

— Ja, ik ga mee...

Bert voelde wel een waarschuwend tikkertje daar binnen... Maar hij wilde doen, of hij 't niet hoorde. Thuis zou moeder denken, dat hij lang te Burst was gebleven 't Was Zaterdag, vader kwam terug maar zeker laat.

't Was een heel eind naar de halte van de tram. En daar moesten de knapen nog een tijd wachten. Maar eindelijk hoorden ze gefluit. Twee lichten boorden door 't duister. De tram stopte. En waren enkele reizigers. En Gust was bij hen. Maar hij zag er geen mijnheer meer uit. Hij was slordig gekleed.

— Ha, Jules, ge hebt mijn brief ontvangen, zei hij.

— Ja, Gust...

— Uw kameraad is bij u...

Gust zei dat niet zeer vriendelijk... Hij wilde blijkbaar zijn broer alleen spreken. Maar hij joeg Bert toch niet weg.

— Ik heb dorst, zei hij. Kom we gaan een pint drinken.

Ze traden een herberg binnen. Hier, ver van 't dorp schenen ze Gust niet te kennen. Bert kreeg ook een glas bier.

Dan trokken ze gedrieën op. Gust zou in 't huisje van zijn moeder overnachten.

Pratende volgden ze den donkeren weg. Gust blufte dat de burgemeester hem voor die schuld niets kon doen. Hij had aan elk der schuldeischers wat geld gestuurd en hun geschreven dat de rest volgen zou.

— Maar nu kunnen ze naar 't overige fluiten, beweerde hij.

Plots stond iemand bij hen. 't Was vader Verdijk. Hij was met den trein naar Erpe gekomen. En op zeker punt kruiste zijn weg dien van Gust en de knapen. Hij had stemmen gehoord en was geschrokken. Hoorde hij daar niet Bert lachen? En was het Gust Walters, die praatte?

Vader Verdijk herkende zijn jongen.

— Naar huis! gebood hij.

Verschrikt ging Bert heen. Jules liep hem na.

— Ge moet niet luisteren stookte hij Bert op. Loop met mij mee...

— Neen...

— Durft ge niet...

— Vader zou me slaan...

Gust Walters was blijven staan.

— Waarom mag uw jongen niet bij mij zijn? vroeg hij aan Verdijk.

— Opdat hij niet te slecht zou worden!

— Ha, maak ik hem slecht...?

— Gij zult toch zeker geen baas zijn over mijn jongen? hernam Verdijk.

— Wat hebt ge mij te verwijten?

— Denk liever aan uw moeder!

Gust, die dien namiddag al veel gedronken had, werd woedend en gaf Verdijk een klap. De man verweerde zich, maar Gust zette hem een voetje en Verdijk viel op den grond. Gust Walters knielde op hem en sloeg den vermoeiden arbeider, die afgemat uit het Brabantsche kwam.

Gust sprong op.

— Dat zal u leeren mij te beleedigen, siste hij. En weg nu of ik steek u met mijn mes.

Verdijk vond het 't beste de twist niet voort te zetten.

Haastig begaf hij zich naar den burgemeester en vertelde het gebeurde.

— We zullen Gust Walters eens doen boeten voor zulke deugnietereien, sprak de burgemeester.

Verdijk spoedde zich naar huis. Bert was er al. Hij had nu toch niet naar Jules durven luisteren.

Vader vertelde hem niet, hoe hij door Gust was behandeld geworden. Maar hij zond Bert naar bed.

's Zondags hoorde men op 't dorp, dat Gust Walters gevangen genomen en naar Aalst gevoerd was, om Verdijk aangerand te hebben.

Bert ging met zijn vader naar de kerk. Onder-

wege zei vader geen woord. Bert had toch spijt over zijn ongehoorzaamheid.

In 't dorp spraken kennissen vader aan. En nu vernam Bert dat Gust Walters zijn vader aangerand had. Hij was er kwaad om.

In 't naar huis keeren zweeg vader nog. Bert vond dat treurig. Hij had nu wroeging. Den heelen dag moest hij binnen blijven.

's Maandags, op school, sprak de meester tot hem en vroeg of Bert nu waarlijk ook een nietwaard wilde worden.

Nog eens beloofde de knaap Jules Walters te mijden.

Vader was niet naar 't Brabantsche teruggekeerd.

— Ik mag niet van huis, want ik kan mijn jongen niet vertrouwen, had hij gisteren gezegd.

Hij verdiende nu minder op de Klokhofstede. Moeder had veel verdriet over Bert. En ze vroeg hem, waarom hij zoo gaarne met een deugniet verkeerde, iemand die stal en loog en zelfs zijn moeder durfde slaan.

De overheid hield Gust Walters te Aalst, want ze wilden met hem ook afrekenen voor aftruggerijen. En Gust verscheen ook voor de rechters te Audenaarde en te Dendermonde, want hij had op vele plaatsen bedrog gepleegd.

En na eenige weken hoorde men dat Gust Wal-

ters wel drie maanden in de gevangenis zou zitten.

Bert ontmoette Jules niet meer.

III.

't Was begin Februari. Bert Verdijs zag, toen hij van school kwam, Gust Walters nabij het dorp.

— Ha, dag Bert, zei Gust. Ik ben hier terug... 'k Ben niet kwaad op uw vader hoor... ik wist niet wat ik deed toen ik hem sloeg. 'k Was dronken. Uw vader is een brave vent. Hier hebt ge wat van mij.

En Gust gaf Bert een stuk chocolade. De knaap durfde het niet te weigeren.

— Zijt ge vrij? vroeg hij.

— Ja... 't Is uitgekomen dat ze me valsch beticht hebben van dat bedrog. En ik mocht uit 't kot, loog Gust. Ik wil nu braaf werken te Brussel. Ik ga eerst naar moeder en ik zal altijd goed voor haar zijn.

Gust verwijderde zich.

— Hij is toch geen kwade, dacht Bert. Hij was dronken, toen hij vader sloeg. Hij zou 't anders niet gedaan hebben. En de menschen hebben hem valsch beticht.

De chocolade van den kerel, die zijn vader mishandelde, had Bert als in de hand moeten bran-

den. Maar de jongen wierp het stuk niet weg. Hij knabbelde het op. En hij meende weer, dat de gebroeders Walters belasterd werden. Gust was dus vrij. Jules zou nu wel mee gaan naar Brussel. Een paar keer had Bert zijn vroegeren makker gesproken. En Jules zei toen, dat hij met Gust naar de groote stad vertrok, zoodra zijn broer weer keerde.

Thuis vertelde Bert niets van de ontmoeting.

Den volgenden dag, toen te vier uur de school uit was, wachtte Jules buiten het dorp op Bert.

— Ge zijt kwaad op mij, hé, vroeg hij.

— Kwaad, neen!

— Ge ontloopt me toch...

— Ik moet thuis veel werken.

Bert durfde alweer de waarheid niet zeggen.

— Ge zijt wel gek, hernam Jules. We zijn toch nog geen groote menschen. Ik zie u gaarne, dat weet ge wel. Zeg, ginder is een vriend van Gust met een automobiël. En ik mag een eind mee rijden. Gij ook... Maar ge durft zeker niet?

— Niet durven? Is het een echte automobiël?

— Ha, van eigen! Wat denkt ge? Dat het een ezelskarretje is! Ga mee... We rijden eens rond. Over een half uur zijn we terug.

En Bert kwam opnieuw in de verleiding. Daar hij in drie maanden goed opgepast had, werd thuis zoo nauw niet meer op het uur van zijn terugkomst uit school gelet.

Een half uur uitblijven, dat kon wel eens voor een keer, oordeelde Bert. En in een auto rijden! Dat was nooit gebeurd.

— Ewel, wat doet ge?... Ik blijf hier niet staan gapen, zei Jules.

— Ja, ik ga mee...

En al was het met een bonzend hart eerst, toch vergezelde Bert Verdijk den slechten kamaraad.

Waarlijk, op den weg van Aalst naar Aude-naarde wachtte een auto.

— Hoe is het komt ge nog? vroeg Gust, die er in zat, naast een heer. We waren haast weg... Alloh, uw maat mag ook een toertje doen.

Jules en Bert stegen achterin. En de auto vertrok. 't Was wel een oude rammelkas, maar Bert vond het een prachtigen wagen... Op een wipje vloog de auto door Erpe, vertraagde even bij den hoek. Bert vreesde dat hij recht op de kerk zou rijden. Doch, wip, de auto zwenkte en vloog verder. Die heer kon rijden... En even later draaide de auto den weg van Gent naar Aalst op.

— We zullen seffens in de stad zijn, sprak Jules.

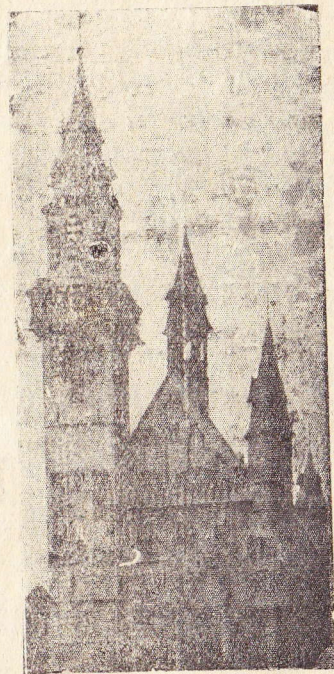
— Rijden we naar Aalst?

— Ja... Wat is dat! Hoep... en we zijn er, sprak Jules, als reed hij elken dag per auto.

Zoo vlug ging het nu wel niet, maar Bert was toch verbaasd, zeer spoedig de stad te bereiken.

Bert was al verscheidene keeren te Aalst ge-

weest, met vader en moeder, en ook eens met de school. De meester had toen verteld van Diederik Martens, die er gestandbeeld staat, omdat hij de

Het Belfort van Aalst.

eerste drukker was in ons land. En de knapen waren in de schoone groote kerk geweest. Ze hadden naar den beiaard geluisterd. De meester had daar-

van ook een verhaal gedaan. Meer dan vierhonderd jaar geleden woonde in de Zoutstraat een bekende klokkengieter. Zijn vrouw zat altijd vlijtig te spellewerken en de klokkengieter hoorde zoo gaarne de kantklosjes over elkaar rollen. „Als dat nu eens beltejes waren, verschillend van klank, dacht hij dikwijls. O, het zou schoone muziek zijn.”

En hij dacht na over kleine en groote klokken, die al te samen liederen zouden spelen. Menigen nacht bleef hij op die kwestie studeeren. En hij vond den beiaard uit en hing dien in 't belfort. En zoo plaatste Coucke te Aalst het eerste klokken-spel.

En de meester had ook verhaald, dat de groote schoone kerk en het oud stadhuis en nog andere gebouwen opgericht waren met hardsteen te Hekelgem, op den Bouchoutberg en te Lede, gedolven. Er zat nog van dien steen in den grond.

Maar Berts gedachten werden van dat alles afgeleid nu. De auto reed over de markt, om de groote kerk, altijd maar voort.

— Keeren we nog niet terug? vroeg Bert.
't Wordt zoo laat.

— Wat geeft dat? Weer benauwd van uw vader! Wees niet flauw!

De blijdschap van Bert veranderde in onrust. De auto snorde nu weer over een buitenweg, altijd verder.

— Waar gaan we naartoe? vroeg Bert na een poosje.

— Naar Brussel...

— Maar hoe geraken we thuis?

— Met de auto van eigen...

— 't Zal avond zijn...

— Er zitten lantaarns van voren op... O, ge zijt benauwd van wat kletsen! Toe, toe, die doen niet lang zeer! spotte Jules. Of doe als ik! Als moeder me slaan wil, verweer ik mij! Gij durft dat niet, hé?

Bert zweeg. Doch nu voelde hij het sterk dat Jules niet deugde. O, ware hij maar niet meegegaan. Hij werd zoo angstig... De auto rende steeds door. Het donkerde.

— De lichten zijn aan... zei Jules.

— Maar ik zou naar huis willen.

— Willen, willen! Ge zijt geen baas over de auto. Of zoudt ge te voet stappen? Dan kunt ge tot morgen ochtend gaan.

Bert kreeg een gewaarwording, alsdat hij bedrogen werd, vooral toen Gust Walters met een grijnzend gezicht omkeek en hem toeschreeuwde, dat de auto „stoof”.

Ze zagen lichten.

— We naderen Brussel, zei Jules.

— Maar we rijden straks toch naar huis!

— Ja, ja... Ge wildet zoo gaarne Brussel eens zien...

— Vader en moeder zullen niet weten, waar ik blijf.

— Wat geeft dat! Ge moet met hen niet inzit ten! snauwde de brutale Jules.

De auto kwam dan in de volle stad. Maar Bert had wel kunnen schreien! O, hoe vurig verlangde hij naar het stille huisje buiten het dorp.

In een donkerder straat bleef de auto staan en stapten Jules en zijn vriend uit.

— Kom, we gaan nu eens lekker eten, zei Gust tot de knapen.

— Maar ik moet naar huis! kreunde Bert.

— Ja, ja, wij ook... Straks hoor... Met de auto zijn we er rap.

— O, laat ons seffens gaan!

— Ik grol van den honger, hernam Gust. Als gij liever hier alleen blijft staan, doe het, manneke!

Neen. Dat toch niet. En met benepen hart stapte Bert naast Gust en Jules. De vriend reed alleen met de auto weg.

Het drietal ging door sombere straten en Bert vond hier Brussel niet schoon. Er stonden oude, vervallen, vuile huizen. Voor zoo een bleven ze staan. En Gust zei, dat ze hier binnen gingen. Ze stapten door een nauwe duistere gang en dan op een steile, donkere trap. Het leek Bert heel hoog. Gust opende met een sleutel de deur en maakte licht. Ze waren op een rommelige kamer, slecht

bemeubeld. Op den vloer lagen een paar vieze matrassen, met gore dekens.

— Zet u, zei Gust tot Bert.

— Maar ik wil naar huis! kloeg de jongen en hij begon te schreien.

Jules lachte hem uit.

— Hoor eens, ventje, sprak Gust, ge hebt dikwijls genoeg aan mijn broer gezegd, dat ge ook gaarne weg zoudt gaan van 't dorp. Wel, ge zijt nu te Brussel. Jules blijft hier ook... Ge zult zeer veel geld verdienen. En binnen kort komt ge als een heer bij uw vader en moeder. Die zullen dan heel blij zijn, dat ik u voortgeholpen heb.

Bert keek Walters verschrikt aan.

— Keeren we vanavond niet meer terug? vroeg hij.

— Neen, en morgen niet, en overmorgen nog niet. Ge blijft bij ons wonen.

— Maar vader en moeder zullen ongerust zijn!

— Ik schrijf ze een brief.

— O, laat me als 't u belieft naar huis gaan! smeekte Bert.

— Die auto rijdt niet meer naar ginder!

— Met den trein...

— Hebt ge geld? Voor niet nemen ze u niet mee! En tut, tut, ge zijt veel te flauw. Ge blijft bij ons.

Bert schreide luid, maar Gust gaf hem een klap.

— Stil zijn! gebood hij. Anders stop ik een prop in uw mond!

Bert had wel eens gehoord, dat de roovers van Jan de Lichte, uit zijn streek, dat vroeger deden met hun slachtoffers. Hij werd bang voor Gust. En hij zat daar nu stil, maar vreeselijk bedroefd.

De vriend kwam wat later binnen en bracht levensmiddelen mee.

— Ventje, niet weenen, zei hij tot Bert. Ge zult het zoo goed hebben bij ons.

— O, laat me naar huis gaan! snikte Bert.

— Niet zagen! verbood Gust. Braaf zijn! Anders, krijgt ge van den stok.

— Flauwerik! sprak Jules. Wees blij, dat ik u weg heb geholpen van ginder. Ge moest er altijd werken. We zullen hier heeren worden.

En nu begreep Bert, dat Jules ook in het bedrog was gemengd. De uitnoodiging voor het autoritje was een list, om Bert te ontvoeren.

— Ik zal hier wel weg loopen, besloot de knaap.

Vanavond had hij er geen kans meer voor. Bert werd, na 't eten, in een ander kamertje gebracht.

— Daar is uw bed, slaap nu, zei Gust. En u stil houden... Anders!...

De schelm maakte een dreigend gebaar.

Jules mocht bij de grooten nog op blijven. Hij kreeg zelfs een glas genever uit een kruikje.

— Zulke jongens hebben we noodig voor ons bedrijf, zei Gust tot zijn vriend. We zullen dien

Bert wel temmen. En ik wreek me op zijn vader. Die vent heeft me in de gevangenis geholpen en zooiets vergeet Gust Walters niet. Als 't kereltje niet gewillig is, geven we hem slagen tot hij voor ons kruipt.

En Jules lachte.

Margriet Verdijk, Bert's zuster, kwam met boodschappen van 't dorp. Een vrouw sprak haar aan. „Weet ge, dat Bert in een automobiël zit?” vroeg ze.

— Onze Bert? riep Margriet verwonderd uit.

— Met Gust Walters. Hadden ze dien vagebond maar in 't kot gehouden. En zijn broer was er ook bij en dan een dien ik niet kende.

— En waar zijn ze heen?

— Dat weet ik niet. Ze stonden op de groote baan van Aalst.

Weer bij de gebroeders Walters! Met dat nieuws moest Margriet naar huis. Vader was zeer boos en moeder keek verdrietig. Het werd steeds later, maar Bert kwam niet. Moeder weende van onrust. Vader ging naar de weduwe Walters. Deze wist geen nieuws. In zijn angst begaf Verdijk zich naar den burgemeester. Deze verwittigde de gendarmen. Het dorp kwam in beroering. 't Werd een benauwde nacht. Bert keerde niet terug.

Bert had weinig geslapen. 's Morgens riep Jules Walters hem.

— O, mag ik nu naar huis? vroeg de knaap.

Als eerste antwoord kreeg hij een klap om de ooren.

— Als ge nog van huis spreekt, ransel ik u met een stok! dreigde Gust. Kleed u aan en kom in de andere kamer.

Schreiend gehoorzaamde Bert. „O vader, moeder!” snikte hij in wanhoop. En de spijt brandde op zijn hart om zijn ongehoorzaamheid. Hij was genoeg voor die kamaraden gewaarschuwd!

Gust, Jules en de vriend zaten al te eten, toen Bert bleek en half duizelig binnentrad.

— Manneke, doe al wat we zeggen en ge zult gaarne bij ons wonen! beweerde de vriend van Gust.

Bert moest eten.

— En nu beginnen we aan de les, sprak Gust dan.

In den hoek had hij een groote, als heer gekleede pop geplaatst, die belletjes aan zijn jas droeg.

— Kijk, sprak Gust, die vent heeft in zijn binnenzak een portefeuille. Ge moet leeren ze er rap uit te halen en zoo behendig dat ge den man niet aanraakt. De belletjes mogen niet klinken. In het

eerst zal dat niet gelukken, maar met geduld leert ge het.

Jules lachte. Hij was reeds op de hoogte. Hij en Bert moesten hier opgeleid worden voor zakkenrollers, om later op straat, in 't gewoel der menschen of op trams heeren portefeuelles en portemonnaies te ontfutselen.

Bert keek vreemd naar die pop. Eerst werd Jules geroepen. En hij betoonde goeden wil voor het slecht bedrijf.

Bert kwam dan aan de beurt. „Ik wil naar huis!” riep hij in een nieuwe vlaag van wanhoop.

— Wacht eens, zei Gust, en hij legde den jongen over een stoel en begon hem met een stok af te ranselen.

Bert gilte, maar toen drukte Jules hem de hand voor den mond.

— Zult ge nu gehoorzaam zijn? vroeg Gust.

— Ja, ja, beloofde de arme jongen.

En Bert kreeg zijn eerste les. Later gingen Gust en zijn vriend met Jules uit. En ze hadden Bert aan de tafel vastgebonden, en hem een prop in den mond geduwd.

— We zullen hem wel klein krijgen, zei Gust op straat.

— Naar hetgeen ge me verteld hadt, meende ik dat hij zoo gewillig zou zijn als uw broer, sprak zijn vriend. Als hij niet geheel verandert, zetten we hem ergens op straat en hij kan zien thuis te

geraken. Hij weet niet, waar we wonen en kan ons niet verklikken.

Die vriend heette Pierre en was een eerste schelm. Hij had Gust te Brussel leeren kennen en met hem al veel aftruggelarijen gepleegd in dien zoogenaamden handel. Nu wilden ze knapen opleiden als zakkenrollers en zoo meer verdienen. Jules Walters zou een goede leerling zijn. Maar Gust had vooral Bert uitgekozen als wraak tegen Verdijk, omdat deze hem voor dien aanval aangeklaagd had.

Intusschen deed de politie een onderzoek en meldten de dagbladen de verdwijning van Bert Verdijk. Maar men vond den armen opgesloten knaap niet.

Het drietal kwam pas tegen den avond terug. Bert werd ontbonden. En Gust zei hem nu openlijk welk een stiel hij moest leeren.

— Dat doe ik niet! riep Bert uit.

— Moet ik u dood slaan, misschien?

— Sla me dood, maar ik word geen dief.

Hij werd weer mishandeld en zonder eten naar bed gejaagd.

— Dat zal nooit gaan, met dat manneke, zei Pierre. Omdat gij zijn vader een kwade poets wil spelen, breng ik mij niet in gevaar. Hij kan morgen gehoorzaamheid huichelen, maar den eersten keer, dat we hem op straat laten, recht naar een

agent loopen. Die jongen komt uit een te treffe lijke familie om voor ons werk te deugen.

Gust en Pierre zaten nog een tijd te vezelen. Jules keek daarbij of hij een heele Piet was, die wel deugde.

— 't Was nog donker, toen Bert door Gust gewekt werd.

— Sta op en kleeu rap aan. Ge moogt naar huis, zei Walters.

— O, is 't waar? vroeg Bert vol hoop.

— Ja... Weer u!

Wat later was hij met Gust op de straat, die nog verlaten lag. Aan een pleintje wachtte Pierre met de oude auto, die hij bleek te bezitten. Gust duwde Bert naar binnen.

— Rijd voort! zei hij, want zelf ging hij niet mee.

Pierre had het veiliger gevonden Bert een heel eind buiten de stad neer te zetten. De auto reed heen. Bert voelde zich gelukkig. Hij mocht terug naar vader en moeder.

Na een half uurtje stopte de auto. Pierre steeg af.

— Kom er uit, gebod hij tot Bert. Ga altijd recht door, dan komt ge te Aalst.

Bert vroeg niet om verder te mogen rijden. In zijn gevoel van vrijheid zette hij het op een loopen.

De auto draaide en stoof terug in de richting van Brussel. Bert moest zijn haast verminderen. Het werd licht. De knaap vroeg aan een boer, die hem met een gerij inhaalde, of het de baan naar Aalst was. De boer keek vreemd naar dien vroegen reiziger en vroeg hem uit.

— Ha, zei hij, dan zijt ge het manneke waarvan ik in de gazet gelezen heb. Ze lieten u los, die deugnieten. Rijd maar mee naar Aalst.

Hij gaf Bert, die geen eten gehad had sedert den vorigen dag, een stuk brood. En weldra verschenen in 't ochtendlicht de torens der stad.

Vader en moeder Verdijk en Margriet hadden een vreeselijken tijd. Er kwam geen nieuws van Bert. Ze baden voor hem.

Ze stonden op na een slapeloozen nacht... Weer wachten op tijding! Vader had gisteren door Brussel gekruist, maar was 's avonds somber teruggekeerd.

Hij stapte naar 't dorp, om bij den burgemeester te hooren of die tijding had gekregen... Hij werd teleurgesteld... Geen nieuws...

— Dan ga ik weer naar Brussel, besloot Verdijk. Daar moet mijn jongen zijn.

Maar juist kwam de dochter van den postmeester met een telegram.

« Bert Verdijk hier in goede gezondheid. Ik « laat hem brengen. »

Dat was een boodschap van den politiekommisaris te Aalst.

Vader weende van vreugde. Hij liep rap naar huis om 't goede nieuws te vertellen. Dan keerde hij met Margriet terug. Tegen het dorp zag hij Bert al, die met den burgemeester naderde.

Vader snelde zijn kind tegemoet en omhelsde hem. Bert brak in tranen uit. O, die liefde van zijn vader trof hem. En ook van zijn zuster.

En thuis, het weerzien met moeder, was eveneens ontroerend. De burgemeester was meegekomen om Bert eens uitvoerig te verhoren.

Wat schrokken de ouders toen ze hoorden, in welk gezelschap hun jongen verkeerd had.

Bert kreeg geen straf... Hij had genoeg geboet. Nu wist hij, tot wat slechte kamaraadschap leiden kan. Hij schaamde zich voor de dorpelingen.

De burgemeester verwittigde het gerecht. De politie van Brussel ging op zoek. En na eenige dagen ontdekte ze de schuldigen, die al weer verhuisd waren, want Pierre had Berts terugkeer in de bladen gelezen.

Pierre en Gust werden in de gevangenis gezet en Jules naar een rijksopvoedingsgesticht gestuurd.

Vrouw Walters tobde verdrietig voort...

Bert vergat nooit, aan welk gevaar hij bloot gestaan had. En hij eerde voortaan beter zijn ouders.

EINDE.